

שיחת ש"פ בא תשנ"ב

- 1 א. ציווי ה' למשה "בא אל פרעה" הוא ההתחלה – ושמה – של הפרשה שמדובר בה אודות גאולת בני ישראל בפיצוץ מצרים
2 . . מכיון שכל פרשת יציאת מצרים נקראת על שם "בא אל פרעה", מובן, ש"בא אל פרעה" קשור ונוגע לתוכן גאולת מצרים.
3 כלומר: "בא אל פרעה" הוא הקדמה לגאולה עצמה והתחלתה בפועל. ויתירה מזו . . יש לומר, ש"בא אל פרעה" (התחלת גאולת
4 מצרים) הוא הקדמה גם לגאולה העתידה.
5 וצריך להבין השייכות ד"בא אל פרעה" לגאולה – דלכאורה תוכנם הפוך . . .
- 6 ב. ויובן זה בהקדים שאלה כללית בענין "בא אל פרעה", מהי ההוראה הנצחית מ"בא אל פרעה" . . בסוף זמן הגלות, כשנסתיימו
7 כבר כל הבידורים דקליפת פרעה וכיו"ב.
- 8 ויש לומר הביאור בזה ע"פ הידוע שכל ענין בעולם, אפילו דברים שהם היפך הטוב והקדושה, יש להם שורש למעלה בקדושה.
9 וזהו אמיתת ענינם, אלא לאחר ריבוי השתלשלות, בכמה וכמה מסכים ופרסאות והעלמות והסתרים כו', נשתלשל מזה למטה
10 דבר הפכי.
11 כמו"כ הוא בנוגע לפרעה . . .
- 12 ג. . מפרעה בשרשו דקדושה (הענין דפריעה וגילוי אלקותו ית'), משתלשל פרעה למטה, בכל תקפו בלעז"ו . . בגלל התוקף
13 דעצם קליפת פרעה בביתו בארמון המלך, פחד משה להכנס אליו לשם.
14 ולכן לא אמר לו הקב"ה "לך אל פרעה" (שילך לבד), אלא "בא אל פרעה", שיבוא יחד עם הקב"ה ויכנס לפרעה, הקב"ה מכניס
15 אותו יחד אתו אל הפנימיות והעצם דקליפת פרעה בכדי לכבשו לגמרי.
- 16 לפ"ז צריך להבין מהו הפירוש ב"בא אל פרעה" דקדושה ("דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"): בנוגע לפרעה דקדושה (גילוי
17 אלקות) איך שייך לומר "דחיל משה", ש"משה" "פחד" להכנס לשם לבדו, ושיזדקק לך שהקב"ה יצוה עליו "בא אל פרעה",
18 ויכניסו לשם ("עייל לי קב"ה") ? !
19 ויש לומר הביאור בזה :
- 20 פרעה דקדושה הוא גילוי הכי נעלה דאלקות . . ויתירה מזו: ה"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין כו'" בא דוקא מעצמותו
21 ומהותו ית' – שכן אור הוא מצ"ע הוא מוגדר בגדרו וצירו של גילוי (אור) . . והגילוי (אור) הוא מצ"ע באופן של גילוי בסדר
22 והדרגה ;
- 23 מובן מזה, שבכדי שיהי הגילוי ד"כל נהורין כו'" ו"כל מה דהוה סתים" (היפך הגילוי), ועוד באופן של "אתפריעו" (למעלה
24 מסדר והדרגה), ה"ז צריך לבוא מעצמותו ית', שהוא ה"מקור" (כביכול) ד"כל נהורין כו'", ויחד עם זה "מקור" כזה שלמעלה
25 לגמרי מגדר מקור וגדר מאור ואור.
- 26 עפ"ז מובן מדוע "משה דחיל מיני' ולא קריב", כי הוא ראה איך הגילוי דפרעה (דקדושה) מושרש "בשרשין עלאין", ולכן פחד
27 להכנס ל"בית פרעה" . . שכן נברא מוגבל, נשמה בגוף, לא יכול לקבל את הגילויים הנפלאים דעצמותו ית', "דאתפריעו ואתגליין
28 מיני' כל נהורין כו"'.¹
- 29 ויש לומר שזה מרומז גם בהמשך הפרשה: כשפרעה אמר למשה "לך מעלי השמר לך אל תוסף ראות פני כי ביום ראותך פני
30 תמות", הסכים לכך משה באמרו "כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך". והענין בזה: מכיון שהגילוי דפרעה דקדושה הוא למעלה
31 מכל מדידה והגבלה ("אתפריעו כל נהורין"), לכן "ביום ראותך פני תמות". מצד דרגת משה (מצ"ע) אין ביכולתו של נברא
32 בהשאר נשמה בגוף לקבל את הגילוי ד"ראות פניך" דפרעה, לראות את הפנימיות ("פניך") ד"אתפריעו כל נהורין", גילוי
33 שלמעלה מכל מדידה והגבלה; הגילוי ד"ראות פניך" הוא דוקא כפי שהנשמה היא למעלה מהמדירות וההגבלות של הגוף
34 הגשמי והמוגבל.

¹ וממשיך :

"אינון יאורין ואינון דרגין דילי", הגילויים דסדר השתלשלות, אותם יכול נברא לקבל, ולכן לא פחד משה לגשת אל פרעה כפי שנמצא בדרגה זו (בביתו, ועאכו"כ מחוץ לביתו). אבל כפי שפרעה מלשון "אתפריעו כו' כל נהורין" נמצא בביתו בכל התוקף – הגילויים דעצמותו ית' – מכך הוא נתיירא, כי נשמה בגוף מצ"ע לא יכולה לקבל זאת !

- ד. על כך הוצרך להיות ציווי מיוחד ונתינת כח מיוחדת מהקב"ה למשה – "ויאמר ה' אל משה **בא אל פרעה**": עצמותו ית' – שלמעלה מ(כל גדר ד) בלי גבול וגבול – מכניסה את משה לפרעה, שגם בהיותו נשמה בגוף מוגבל יוכל משה לקבל את הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין" מעצמותו ית'!
- והביאור בזה:
- פרעה מלשון "אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין כו" ניתן לפרש בשני אופנים: (א) הגילוי דכל האורות (כל נהורין) ובאופן ד"אתפריעו", למעלה מסדר והדרגה. שזה מורה שהגילוי בא מעצמותו ית' שלמעלה מגדר אור, ולא מתייחס לאור בגדרו וציוורו הוא, שכן מצד דרגת האור (אפילו בהיותו מעין המאור) אין הוא באופן ד"אתפריעו" (כנ"ל). (ב) "כל נהורין", דרגת וציוור האור גופא היא באופן ד"אתפריעו" – גילוי שלמעלה ממדידה והגבלה וציוור. דהיינו, שגם הציוור ומדידה והגבלה ד"כל נהורין" הוא באופן דלמעלה ממדידה והגבלה ד"אתפריעו".
- והיבור ההפכים² (ד"כל נהורין" ו"אתפריעו") בא דוקא מצד העצמות (כנ"ל ס"ג) ..
- ומזה משתלשל למטה יותר הכח לחיבור ההפכים דבלי גבול וגבול (באור גופא), ולמטה יותר – החיבור דאור וכלי, עד – החיבור דנשמה וגוף, שגם נשמה בגוף מוגבל יכולה לקבל את האור הבלי גבול עד לגילוי ד"פרעה", "אתפריעו כל נהורין" מעצמותו ית'.
- ה. ביאור הטעם מדוע עשה הקב"ה את החידוש ד"בא אל פרעה", שמשה כנשמה בגוף יוכל לקבל את הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין" – יובן ע"י ביאור התוכן דגאולת מצרים בכלל:
- הכוונה דגאולת מצרים היא – מתן תורה. . החידוש דמתן תורה הוא – נתינת התורה והמצוות למטה לבנ"י נשמות בגופים. . וכידוע, שקודם מתן תורה, היתה ה"גזירה" בין עליונים ותחתונים, שעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, ובמתן תורה נעשה ביטול הגזירה. . מזה מובן, שבגלות מצרים ויציאת מצרים מודגשת ההקדמה לביטול הגזירה, כהכנה לשלימות האחדות ביניהם במתן תורה עצמו.
- ויש לומר ששלב עיקרי בזה נפעל ע"י ציווי ה' למשה "בא אל פרעה", כדלקמן.
- ו. ובהקדים. . בביאור טענת משה להקב"ה "לא איש דברים אנכי גו' כי כבד פה וכבד לשון אנכי", ולכן "שלחנא ביד תשלח" – מבואר בכ"מ, שבגלות מצרים "דיבור (משה) הוה בגלותא", ולכן טען משה שעל ידו לא יכולה להיות הגאולה למטה.
- וע"ז ענה לו הקב"ה "מי שם פה לאדם גו' הלא אנכי הוי' גו' ואנכי אהי' עם פיך והוריתיך אשר תדבר": מצד עצמותו ית' שהוא כל יכול, הוא יכול לפעול שגם בגלות מצרים, וגם אצל משה (שמצ"ע הוא למעלה מגילוי בכלים), יהי' הגילוי דדיבור בפה, "ואנכי אהי' עם פיך".³
- ז. עפ"ז יובן ג"כ הענין ד"בא אל פרעה" דקדושה בגלל זה ש"משה דחיל מיני":
- משה מצד דרגתו הוא (מצ"ע) – "כבד פה וכבד לשון" (בגלל ריבוי האורות הגדולים שלמעלה מכלים) – חשש איך יוכלו הכלים לקבל את האורות הגדולים ד"אתפריעו כל נהורין"; וזהו החידוש בציווי הקב"ה אליו "בא אל פרעה", "עיייל לי קב"ה אדרין בתר אדרין": בזה נתן לו הקב"ה את הכח – כח העצמות – שהכלים דנשמה בגוף יוכלו לקבל בפנימיות את כל הגילויים הנעלים מעצמותו ית', ד"אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין".
- והטעם ע"ז הוא, כי זוהי התכלית והשלימות של כל סדר ההשתלשלות, של כל האורות, עד לבחי' פרעה, "אתפריעו כל נהורין" – כי "נתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים", שבמדידה והגבלה דנשמה בגוף בתחתונים, יהי' גילוי העצמות. ולכן הי' "ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה", שבהיותו נשמה בגוף הוא נכנס אל פרעה דקדושה ומקבל וקולט את כל הגילויים הכי נעלים מעצמותו ית', ש"אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין כו".
- ח. עפ"ז יובן ג"כ מדוע "בא אל פרעה" הוא הקדמה והתחלת הגאולה:
- השלימות דגאולת מצרים היא – להביא את מתן תורה (למלאות את הכוונה דדירה בתחתונים -) גילוי העצמות ("אנכי") למטה לבנ"י נשמות בגופים, נשמה בריאה בגוף בריא [כידוע שבמ"ת התרפאו כל בני" (כולל משה, כנ"ל)], שכפי שבנ"י נמצאים

² קאי על אופן הב' שלעיל.

³ וממשיך:

אלא שאז – במצרים – "ואנכי אהי' עם פיך" הי' גילוי בדרך נס – שבשעה ש"משה דיבר עם פרעה "יהיו דבריו נכונים" [ונוסף לכך גם "אהרן אחיך יהי' נביאך", "ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו גו'"], "הוא יהי' לך לפה" – בכדי שהדיבור יתגלה בשלימות, גם בדרך הטבע]. אבל הוא לא התרפא אז, שלכן לאח"ז אמר משה "אני ערל שפתים". וזה נפעל ע"י הגילוי ד"אנכי אהי' עם פיך" דמתן תורה (התחלת עשרת הדברות), שלכן בכחו לפעול יציאת מצרים ("אף שהדיבור הוא בבחי' גלות"), "רק בכדי שיהי' גילוי הדיבור לגמרי בכללות העולם צ"ל שבירת קליפת מצרים" ע"י "אנכי אהי' עם פיך", וזה מביא לאח"ז – את גילוי הדיבור במתן תורה, "אנכי ה' אלקיך", שאז משה התרפא לגמרי.

1 כנשמות בגופים הם "כולא חד" עם הקב"ה. ועד"ז נמשך גם בעולם – החיבור דעליונים ותחתונים שנפעל במ"ת, עד לגילוי
2 העצמות בתחתונים.

3 והיות שזהו חידוש גדול (שנברא נשמה בגוף מוגבל התאחד עם בלי גבול, עד להעצמות), כפי שמושה התפלא על כך ו"דחיל
4 מיני" – לכן, כהכנה והקדמה לזה הי' "ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה", שבהיותו נשמה בגוף (משה), כפי שנמצא במדידה
5 והגבלה ובמצב שיכולה להיות סכנה (בגלל פרעה דלעו"ז), הוא נכנס בפנימיות לפרעה דקדושה ומקבל את הגילויים הכי נעלים
6 מעצמותו ית', ש"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין כו".

7 ועי"ז שכן הי' אצל משה, מזה נמשך הכח לכל בני", שיוכלו לקבל את הגילוי דמתן תורה, כשנפעל החיבור דגבול וכלי גבול,
8 "אתפריעו כל נהורין" ד"נר מצוה ותורה אור", ש"כל נהורין" (גבול) הם באופן ד"אתפריעו" (כלי גבול),

9 כידוע שתורה ומצוות מצד עצמן הן בעצם למעלה ממדידה והגבלה (חכמתו ורצונו של הקב"ה). והחידוש בזה הוא – ש(לא רק
10 כפי שהם מצד עצמם, אלא) גם כפי שהם יורדים למטה (במ"ת) במדידה והגבלה, וקיומם ושלימותם תלוי' דוקא במדידה והגבלה
11 – הרי המדידה והגבלה שלהם גופא היא למעלה ממדידה והגבלה⁴. [ע"ד "והי' מספר גו' אשר לא ימד ולא יספר מרוב", וע"ד
12 "מקום ארון אינו מן המדה"].

13 ומזה לומדים גם בעבודתו של יהודי מקבל התורה והמצוות, שגם כפי שהוא נמצא כנשמה בגוף למטה, עם כל המדידות
14 וההגבלות הקשורות בזה, צריך הוא להיות באופן דלמעלה ממדידה והגבלה, לא רק מצד חלק הנשמה שלו ש"נשמה שנתת בי
15 טהורה היא" ולמעלה מהגבלת הגוף, אלא אפילו כפי שנמצא למטה במדידה והגבלה אמיתית (בגופו הגשמי), בו הוא זקוק
16 ל"יאתה משמרה בקרבי" – יכול וצריך להיות אצלו "בא אל פרעה", "דאתפריעו כו' מיני' כל נהורין", שהוא מקבל "כל נהורין",
17 ויתירה מזו – שהגבול שלו עצמו הוא באופן ד"אתפריעו", למעלה ממדידה והגבלה.

18 והטעם ע"ז הוא, כי "ישראל וקוב"ה כולא חד" – לא רק מצד נשמתו למעלה (או חלק מנשמתו), אלא כל מציאותו – כנשמה
19 בגוף יחד – היא "כולא חד" עם הקב"ה, כביכול, כי העצם כשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכולו.

20 וכמובן גם מהפס"ד (וכדעת הרמב"ן) שתכלית שלימות השכר ו(במילא) שלימות כל הענינים היא דוקא לנשמות בגופים בתחיית
21 המתים (ולא לנשמות בלי גופים, כדעת הרמב"ם). ואדרבה – לע"ל הנשמה ניזונית מן הגוף.

22 ט. ע"פ הנ"ל יובנו ג"כ דברי משה לפרעה בהמשך הפרשה . . דלכאורה אינו מובן: מדוע נוגע לגאולת מצרים ש"גם אתה תתן
23 בידינו גו", ושה"וינצלו את מצרים" יהי' דוקא באופן ד"וישאילום", ויתירה מזו – דוקא מתוך חן ?

24 ויש לומר הביאור בזה: כיון שהכוונה דגאולת מצרים היא בכדי לפעול דירה בתחתונים, הרי השלימות בזה היא (לא בדרך
25 שבירה, אלא) דוקא כאשר גשמיות העולם גופא, ועד המנגד עצמו (המצריים), "מסכים" ברצונו לסייע (עד כמה שאפשרי)
26 לגאולה.⁵

27 י. אבל בגאולת מצרים לא היתה שלימות בירור התחתון, כמובן מזה שהי' צריך להיות "כי ברח העם", "בחפזון יצאת מארץ
28 מצרים", כי הרע היה עדיין בתוקף כו' (כמובן גם מזה שלאחר מכן "וירדוף (מצרים) אחרי בני ישראל", ויציי"מ לא נשלמה עד
29 ש"וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים").

30 שלימות בירור העולם תהי' דוקא בסוף גלות זה האחרון, בגאולה האמיתית והשלימה . .

31 יא. לענין הנ"ל יש שייכות גם ליו"ד שבט, יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו . .

⁴ וממשיך :

הן בתורה – הן תורה שבכתב שיש לה הגבלה: מספר מסויים של אותיות וכו', והן תורה שבעל פה שלימודה צריך להיות דוקא בשכלו והבנתו המוגבלת של האדם (שדוקא אז אפשר לברך ברכת התורה), ועאכו"כ במצוות, שלכל מצוה יש מדידה והגבלה (ריבוי פרטי דינים (וההידורים) בכל מצוה לפי ענינה) – הרי המדידה והגבלה גופא ד"כל נהורין" (נר מצוה ותורה אור") היא באופן ד"אתפריעו" למעלה ממדידה והגבלה.

⁵ וממשיך :

[הן אמת, שבמקום שלא עוזרת דרך אחרת מאשר ביטול ושכירת המנגד – כפי שהי' ע"י מכות מצרים – צריך להיות כך הסדר בליט ברירה כביכול; אבל לאחר זה, איפה שרק הדבר אפשרי, מחפשים שיהי' דוקא בדרכי נועם כו'.]

שזה נעשה הכנה לשלימות הענין דדירה לו יתברך בתחתונים בגאולה האמיתית והשלימה, כשגם ה"נחש" – "תנין הגדול" (פרעה) – יהיה "שמש גדול" לקדושה.